

Sygn. akt II Ns 147/18

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodnicząca: SSR A. M.

Protokolant: M. P.

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2018 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku L. G.

z udziałem Z. G.

o zmianę postanowienia wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w dniu 1 grudnia 2015 roku, w sprawie o sygnaturze akt (...)

o stwierdzeniu nabycia spadku po B. G. (1)

postanawia:

1. oddalić wniosek;
2. ustalić, iż każdy z uczestników ponosi koszty sądowe związane ze swoim udziałem w sprawie;
3. oddalić wniosek wnioskodawczynie o zasądzenie od uczestnika kosztów postępowania w sprawie.

Sygnatura akt II Ns 147/18

UZASADNIENIE

We wniosku złożonym w dniu 1 lutego 2018 roku, L. G. wniosła

o zmianę postanowienia wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w dniu 1 grudnia 2015 roku, wydanego w sprawie (...) o stwierdzeniu nabycia spadku po B. G. (1), na podstawie ustawy i w to miejsce stwierdzenie nabycia spadku po B. G. (1), na podstawie testamentu notarialnego, przez córkę L. G.. Nadto wnioskodawczynie wniosła o zasądzenie od uczestnika Z. G. kosztów postępowania w sprawie.

W uzasadnieniu wskazano, iż wnioskodawczynie pod koniec 2017 roku odnalazła testament notarialny sporządzony przez B. G. (2), na podstawie którego spadkodawczynie powołała do spadku w całości wnioskodawczynie (wniosek k. 4-7).

Uczestnik postępowania Z. G. wniósł o oddalenie wniosku (elektroniczny protokół rozprawy z dnia 22 października 2018 roku, czas elektroniczny 00:01:46, k. 34).

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczynie i uczestnik są dziećmi zmarłej w dniu 4 listopada 2014 roku w Z., B. G. (3) z domu K. (okoliczność bezsporna).

W dniu 13 grudnia 2012 roku B. G. (1) darowała swój udział wynoszący 4/6 części w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu położonego w Ł. przy ulicy (...), wraz z wkładem budowlanym na rzecz L. G. (okoliczność bezsporna).

W dniu 19 lipca 1991 roku B. G. (1) sporządziła testament notarialny, którym do całego spadku powołała swoją córkę L. G.. Niniejszy testament został otwarty i ogłoszony w dniu 25 czerwca 2018 roku przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie o sygnaturze II Ns 147/18 (testament w załączonych aktach II Ns 147/18).

W dniu 4 lutego 2015 roku Z. G. wszczął przed tutejszym Sądem postępowanie w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po zmarłej B. G. (1), wskazując we wniosku, że zmarła nie pozostawiła testamentu. Uczestnikiem tegoż postępowania była wnioskodawczyni – L. G. (wniosek k. 3 – 4 załączonych akt o sygnaturze II Ns 308/15). L. G. otrzymała odpis wniosku w niniejszej sprawie, była zawiadomiona o terminie rozprawy w dniu 26 listopada 2015 roku, na którą się nie stawiała. Zapewnienie spadkowe złożył Z. G. (protokół rozprawy k. 28 -30 załączonych akt o sygnaturze II Ns 308/15, zeznania wnioskodawczyni – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 22 października 2018 roku czas elektroniczny 00:03:49 – 00:06:23 k. 35, w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami złożonymi na rozprawie w dniu 25 czerwca 2018 roku k.28 - 29).

W dniu 1 grudnia 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi wydał postanowienie w sprawie o sygnaturze II Ns 308/15, którym stwierdził, iż spadek po B. G. (4) z domu K., zmarłej w dniu 4 listopada 2014 roku w Z., ostatnio zamieszkałej w Ł., na podstawie ustawy nabyli: syn Z. G. i córka L. G. po 1/2 (jednej drugiej) części każde z nich (postanowienie k. 32 załączonych akt o sygnaturze II Ns 308/15).

Wyżej wskazane postanowienie uprawomocniło się w dniu 23 grudnia 2015 roku (okoliczność bezsporna).

W dniu 24 marca 2016 roku L. G. wypłaciła Z. G. kwotę 20.000,00 zł tytułem zachowku (okoliczność bezsporna).

W dniu 21 kwietnia 2016 roku Z. G. złożył w tutejszym Sądzie powództwo przeciwko L. G. o zachówek. W toku tegoż postępowania L. G. wypłaciła bratu kwotę 4.600,00 zł. W dniu 18 października 2017 roku strony zawarły ugodę, na podstawie której L. G. wypłaciła Z. G. kwotę 500,00 zł tytułem reszty należnego zachowku (pozew k. 3-6, ugoda k. 74 załączonych akt o sygnaturze II C 286/16).

Po śmierci B. G. (2), porządkowaniem jej mieszkania, w tym pozostawioną przez zmarłą dokumentacją zajmowała się wnioskodawczyni, która spakowała dokumenty zmarłej, bez zapoznania się z nimi, i zabrała je do swojego miejsca zamieszkania. Wnioskodawczyni po tym jak otrzymała odpis wniosku w sprawie o stwierdzenia nabycia spadku oraz następnie pozew w sprawie o zachówek, nie przeglądała dokumentów zmarłej B. G. (2), bowiem nie widziała takiej potrzeby. W 2017 roku po zawarciu ugody w sprawie o sygnaturze II C 286/16, wnioskodawczyni postanowiła uporządkować rzeczy po zmarłej matce, wówczas też w jej dokumentach odnalazła testament notarialny sporządzony przez B. G. (2). Wnioskodawczyni nigdy nie rozmawiała ze swoją matką o tym czy ta sporządziła testament (zeznania wnioskodawczyni – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 22 października 2018 roku czas elektroniczny 00:03:49 – 00:06:23 k. 35, w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami złożonymi na rozprawie w dniu 25 czerwca 2018 roku k.28 – 29).

Z. G. nie posiadał wiedzy, że B. G. (1) sporządziła testament (zeznania uczestnika – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 22 października 2018 roku czas elektroniczny 00:06:24 – 00:14:40).

Powyższe ustalenia faktyczne Sąd poczynił w oparciu o dowody wymienione powyżej, w tym w oparciu o zeznania wnioskodawczyni i uczestnika oraz dokumenty znajdujące się w załączonych aktach postępowania toczącego się przed tutejszym Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie o sygnaturze II Ns 308/15 i II C 286/16.

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi zważył co następuje:

Wniosek L. G. nie zasługuje na uwzględnienie, co skutkuje jego oddaleniem.

Podstawę prawną przedmiotowego wniosku stanowi przepis art. 679 kpc.

Przepis ten w §1 stanowi, że dowód, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku, nie jest spadkobiercą lub że jej udział w spadku jest inny niż stwierdzony, może być przeprowadzony tylko w postępowaniu o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku, z zastosowaniem przepisów niniejszego rozdziału. Jednakże ten, kto był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, może tylko wówczas żądać zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, gdy żądanie opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość.

Wszczęcie postępowania o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku wymaga spełnienia szeregu przesłanek, których zaistnienie prowadzi do skutecznej zmiany dokonanego uprzednio stwierdzenia nabycia spadku. Po pierwsze, wcześniej musi być wydane prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku, które w swej treści nie ujmuje rzeczywistych spadkobierców albo nie podaje wszystkich spadkobierców, bądź nie określa prawidłowej wysokości udziałów spadkobierców. Po drugie, wszczęcie postępowania, o którym mowa w art. 679 kpc następuje na wniosek. Wniosek ten może zgłosić każdy zainteresowany. Po trzecie, możliwość zgłoszenia wniosku przez podmiot, który nie był uczestnikiem wcześniejszego postępowania o stwierdzenie nabycia spadku nie jest ograniczona żadnym terminem. W tym przypadku wszczęcie postępowania w trybie art. 679 kpc może nastąpić w każdym czasie, po chwili uprawomocnienia się kwestionowanego postanowienia. Po czwarte, zgłoszenie wniosku przez uczestnika wcześniejszego postępowania o stwierdzenie nabycia spadku jest dopuszczalne wtedy, gdy żądanie swe opiera na podstawie, której nie mógł powołać w poprzednim postępowaniu, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość. Po piąte, analizowane postępowanie wymaga przeprowadzenia dowodu, że spadek w całości lub części nabyła inna osoba, niż wskazana w prawomocnym postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku. Po szóste wreszcie, zasadne i skuteczne przeprowadzenie dowodu określonego w art. 679 § 3 kpc obliguje sąd spadku do zmiany kwestionowanego postanowienia i stwierdzenia nabycia spadku zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym (komentarz do kodeksu postępowania cywilnego pod redakcją dr hab. K. Osajda 2018 roku wyd. 1).

Tym samym uczestnik postępowania o stwierdzenie nabycia spadku doznaje istotnych ograniczeń. Po pierwsze, żądanie zmiany może oprzeć tylko na takiej podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a więc tak samo, jak w okolicznościach przewidzianych w art. 403 § 2 kpc. Po drugie, jest ograniczony terminem rocznym, wskazanym w art. 679 § 1 in fine KPC. Kto był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, może złożyć wniosek na podstawie powołanego przepisu w terminie jednego roku od dnia, w którym uzyskał możliwość wskazania podstawy uzasadniającej dokonanie zmiany postanowienia, jeżeli nie mógł jej powołać w trakcie postępowania spadkowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2012 roku III CSK 121/12);

Brzmienie art. 679 § 1 zdanie drugie kpc wskazuje, że uczestnicy postępowania o stwierdzenie nabycia spadku nie mogą opierać żądania zmiany postanowienia na podstawie, którą mogli powołać w tamtym postępowaniu. Następuje bowiem prekluzja uprawnień do zgłaszania twierdzeń i środków dowodowych, które mogły być, a nie zostały zgłoszone w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada

2011 roku, IV CSK 141/11). W literaturze i orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że przepis art. 679 kpc nie tylko realizuje ochronę dziedziczenia spadkodawcy, lecz zastępuje także instytucję wznowienia postępowania w sprawach o stwierdzenie nabycia spadku, w drodze żądania zmiany dotychczasowego, wadliwego stwierdzenia nabycia spadku (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 1994 r., III CZP 40/94, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2004 r., III CK 458/03). W orzecznictwie wyjaśniono również, że wznowieniowy charakter postępowania o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku pozwala sięgnąć przy wykładni zawartego w art. 679 kpc pojęcia „podstawy”, której uczestnik postępowania o stwierdzenie nabycia spadku nie mógł powołać w tym postępowaniu, do treści i dorobku wykładni art. 403 § 2 kpc. Wskazano też, że obejmuje ono zarówno okoliczności faktyczne, jak i środki dowodowe. Podkreślono, że postępowanie o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku nie może być wykorzystywane jako środek do usunięcia skutków bezczynności, czy wręcz błędów uczestnika postępowania. Nie wyklucza to jednak, co do zasady, możliwości powoływania się przez wnioskodawcę w postępowaniu wszczętym na podstawie art. 679 kpc na nowe dowody, także odnośnie do okoliczności podnoszonych w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku, jeżeli nie mógł ich wówczas powołać (postanowienie Sąd Najwyższy z dnia 6 czerwca 2007 r., III CSK 19/07).

Z art. 679 kpc wynika zatem jednoznacznie ścisłe powiązanie uprawnienia żądania zmiany postanowienia z podstawą, która nie mogła być powołana przez zainteresowanego w poprzednim postępowaniu, w którym brał udział. Strona wnosząca o zmianę postanowienia spadkowego powinna wykazać, że powołane przez nią fakty i dowody, które mają uzasadniać żądanie zmiany, pozostawały poza jej dostępem podczas poprzedniego postępowania, przy uwzględnieniu, że chodzi o obiektywną możliwość ich powołania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2014 roku III CSK 239/13).

Ograniczenia wprowadzone w art. 679 § 1 zd. 2 kpc z założenia ustawodawcy mają służyć stabilizacji postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku. W orzecznictwie podkreślono, że art. 679 § 1 zd. 2 kpc jako przepis o charakterze restrykcyjnym musi być wykładany ściśle (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1997 r., I CKN 276/97, OSNC 1998, Nr 4, poz. 63, z glosą M. Niedospiała, PiP 1998, Nr 2, s. 107 i n.,). Z tego względu przez uczestnictwo w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku – w rozumieniu art. 679 kpc – należy rozumieć formalny udział w postępowaniu, a nie stopień aktywności, bierności, czy nawet całkowitą bezczynność zainteresowanego występującego w sprawie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CKN 740/98).

Z kolei ciężar dowodu, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku nie jest spadkobiercą, lub że jej udział jest inny niż stwierdzony, spoczywa na wnioskodawcy domagającym się zmiany stwierdzenia nabycia spadku (A. Szpunar, *Zmiana postanowienia o stwierdzeniu nabycia*, s. 39 i n.; B. Kordasiewicz, w: *System PrPryw*, t. 10, 2015, s. 596–597).

Transponując powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, w pierwszej kolejności wskazać należy, że L. G. była uczestniczką postępowania toczącego się przed tutejszym Sądem pod sygnatura akt II Ns 308/15, w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po zmarłej w dniu 4 listopada 2014 roku B. G. (1). Wnioskodawczyni zajmował się również porządkowaniem rzeczy, w tym dokumentacji po zmarłej matce. Jak sama zeznała miała dostęp do dokumentów B. G. (2), ale w trakcie toczącego się postępowania o stwierdzenie nabycia spadku nie widziała potrzeby, konieczności zapoznania się z nimi, celem stwierdzenia czy zmarła nie pozostawiła testamentu, tym bardziej, iż jak sama zeznała nigdy nie rozmawiała ze spadkodawczynią o tym, czy został sporządzony testament. W opinii wnioskodawczyni potrzeba przejrzenia dokumentów zmarłej matki pojawiła się dopiero po zawarciu ugody w sprawie o sygnaturze II C 286/16. W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na uznanie, iż wnioskodawczyni spełniła wszystkie przesłanki warunkujące dopuszczalność zmiany prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. Wnioskodawczyni mając bowiem obiektywną możliwość przejrzenia dokumentów zmarłej B. G. (2), mając do nich realny i obiektywny dostęp w 2015 roku, kiedy toczyło się postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej, nie podjęła żadnych czynności celem ustalenia czy zmarła pozostawiła testament. Gdyby wnioskodawczyni podjęła czynności zmierzające do przejrzenia dokumentacji zmarłej, wówczas mogłaby powołać się w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku na sporządzony w dniu 19 lipca 1991 roku testament notarialny B. G. (2). Wnioskodawczyni reprezentowana w toku niniejszego postępowania przez profesjonalnego pełnomocnika nie

powołała żadnych okoliczności, wniosków dowodowych mających na celu wykazanie braku obiektywnej możliwości powołania się i złożenia testamentu notarialnego w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku. Wskazać przy tym należy, że przepisy prawa przyjmują naturalne założenie, że strona postępowania przed sądem troszczy się należycie o swe interesy i ponosi konsekwencje lekkomyślności lub niedbalstwa, a postępowanie o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku nie może być wykorzystywane jako środek do usunięcia skutków braku aktywności czy wręcz błędów uczestnika postępowania.

Na marginesie wskazać należy, iż restrykcyjny przepis art. 679 kpc, nakazuje badać czy strona miała obiektywną możliwość powołania się na fakty i dowody, które mają uzasadniać zmianę prawomocnego orzeczenia w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku, a co za tym idzie bez znaczenia jest subiektywne przekonanie strony o konieczności lub braku konieczności poszukiwania takich okoliczności. Tym samym fakt, iż spadkodawczyni zawarła z wnioskodawczynią w 2012 roku umowę darowizny udziału w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu, nie może przesądzać o tym, iż wnioskodawczyni nie miała potrzeby podjęcia czynności zmierzających do ustalenia czy poza umową darowizny, nie został sporządzony przez spadkodawczynię testament. Wnioskodawczyni na skutek swojego zaniedbania nie podjęła takowych czynności, czego konotacją jest oddalenie przedmiotowego wniosku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 kpc. W postępowaniu nieprocesowym zasadą jest, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie (art. 520 § 1 k.p.c.). Mając na uwadze, że wniosek podlegał oddaleniu, Sąd ustalił, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie. Tym samym Sąd oddalił wniosek wnioskodawczyni o zasądzenie od uczestnika kosztów postępowania w sprawie.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji.